

PASSZIONISTA SZENT GÁBOR

ő elé is éppolyan színes álmokkal és nagy várakozásokkal nézett az édesanyja, Frisciotti Ágnes, mint minden édesanya a gyermeke elé. Ringott vele a bölcső, benneringott bizonyára a fényes jövő is, amivel édesapja, Possenti Sante már most megajándékozta a lelkében, mint minden édesapa megajándékozta a gyermekét.

Előkelő olasz családból született, Assisiben, 1838 március 1-én. Tizenhármán voltak testvérek, közöttük ő a tizenegyedik. Édesapja polgári kormányzó volt a pápai állam több városában és mint ilyent, nagyon megszerette a későbbi IX. Pius és XIII. Leó pápa, — akkor még püspökök, illetőleg érsekek.

Születése napján mindjárt meg is keresztelték, ugyanabban a keresztkútban, amelyben egykor a nagy assisi pátriárkát, és iránta való tiszteletből ő is a Ferenc nevet kapta.

Édesapját a hivatala, a többszöri áthelyezés, elszakította szeretett családjától, hogy jobban nekik élhessen, lemondott a kormányzóságról és 1842-ben Spoletóban telepedett meg, ahol a törvényszéknél kapott állást. Pár hónapra rá, meghalt a jó édesanya — alig 38 éves korában — s így a gyermekek nevelésének gondja teljesen őrá hárult.

Mindkét szülő mélyen vallásos volt. Egész életük a hitben virágzott ki, a hit szelleme teremtett környezetet a gyermekeknek is. Szentünk később úgy nyilatkozott, hogy a legnagyobb gonddal nevelte őket édesanyjuk, mind az istenfélelemben, mind pedig tanítás tekintetében. És ő, aki később olyan tartózkodó és szerény volt, s nem szeretett saját dolgairól, vagy övéiről beszélni, későbbi lelkiatyjának mindig a meleg szeretet és hála hangján nyilatkozott otthoni neveltetéséről. Apja korán kelt és minden reggel egy órahosszat imádkozott és elmélkedett, majd szentmisét hallgatott, amire elvitte gyermekei közül is azokat, akik éppen szabadok voltak. Közösén végezték el az esti imádságot, s utána elbeszélgetett velük a fontos életkérdésekről. Ez a vallásos életfelfogás nyílt ki tettekben is és sugárzott bele a gyermekek lelkébe. — öreg házvezetőnőjük nagyon szerette a kis Ferencet. Bőséges tízóraikkal bocsátotta el az iskolába, de ő ezt rendesen szegény társainak adta. Ha szegénnyel találkozott, hazafutott és kenyeret kért számára. Ha vonakodott a házvezetőnő, így válaszolt: „Atyám örül, ha alalmaznát adunk. Ő azt akarja, hogy ne nézzük le a szegény embereket.”

Spoletóban La Salle Szent János fiainak, az iskolatestvéreknek volt intézetük. Itt sajátította el a kis Ferenc az elemi ismereteket. Hétéves korában végezte első szentgyónását, rá egy évre megbérmálkozott s nem sokára az első szentáldozáshoz járult. Egy szemtanú állítása szerint, olyan hévvel közeledett az oltárhoz, hogy arca ragyogott a belső tűztől és szinte angyalnak látszott.

Elemi tanulmányainak végeztével a spoletói jezsuiták kollégiumába került. Társai és tanárai vallomása szerint mindig a legjobb tanulók közé tartozott, világos értelme, tartós és jó emlékezőképessége s nagy tudása volt. Minden évben jutalmakban részesült s tanulmányai befejeztével megnyerte a nagy kitüntetést.

De milyen volt a természete, a jelleme? Testvérei, társai, mesterei és mindazok, akikkel érintkezett, akik megfigyelték, tudták, hogy nyíltszívű, kedves, finom, viselkedése a szerénység és komolyság közötti; arcán majdnem állandóan ott ragyogott a mosoly, udvarias és szeretetreméltó, érzékeny, látták sírva fakadni és zokogni az erős megbánás jegyében, bizalmas megbeszéléseket folytatni tanítóival, lelkiismeretének megnyugtatóására, sokszor lehetett látni állára támaszkodva, könnyes szemekkel, nagy gondolatokban elmerülve, nagy terveket szöve. Víg-lelkületű és szótfogadó, jótköny, résztvevő a betegekkel szemben, szellemesen tudott társalogni, szeretett tréfákat és vidám történeteket elmondani. Szerette a társaságot, atyját folyton sürgette, hogy vigye őt is el azokhoz a családokhoz, ahová járni szokott, szerette a szép ruhákat, mindig a legutolsó divat szerint öltözött, mindig elegáns volt, haját nagy gonddal ápolta, szerette az illatszereket, a színházat, a regényeket, kedve sokszor féktelen volt, a táncért szinte bolondult, úgyhogy csak „a táncos”-nak nevezték.

Amikor kolostorba vonult, egyik legszigorúbb tanára így jelentette be iskolatársainak: „Hallottatok a táncmesterről? Ki gondolta volna? Mindent elhagyott és szerzetesnek ment a passzionista atyákhoz.”

Hibája volt, hogy a dicséreték folytán többször felébredt benne a hiúság és ezzel kapcsolatosan bizonyos könnyelműség. Hibája volt a némi túlzás külsejének ápolásában, úgyhogy talán piperkőcnek tarthatták. Túlértékelte az emberek hódolatát és kicsit szenvedélyes, erőszakos volt. És az, hogy hirtelenharagú volt. Néha annyira nem tudott uralkodni magán, hogy a társaságot is elhagyta fölindulásában. De nagyon gyorsan felejtett és nemsokára szeretetreméltón, vidáman jött vissza.

Nagyon erkölcsös volt. Soha tisztességtelen szót vagy tisztességtelen dologra való célzást nem hallottak tőle. Halálos bűnről lelkiismerete soha nem vádolta.

Hiszen az Istennek nagy tervei voltak vele. S ha titkosan pihentek is ezek egyelőre a Gondviselés szándékaiban, azok őrizték. Nem szokott lenni előzetes belső történések nélkül az ő részéről beavatkozás. Csak talán külsőleg hirtelenek sokszor és megdöbbenőek a kegyelem tényei.

Így volt ez Ferencnél is. Az egyik tanú, aki fiatalkori társa volt, említi, hogy szerzetesrendbe való belépés gondolatával már régen foglalkozott, de nem szólt róla családjában. Egyszer súlyos beteg lett. Megfogadta, hogy ha felgyógyul, szerzetes lesz. Ígéretéről azonban megfeledkezett. Nemsokára ismét megbetegedett, torokgyulladást kapott és már félni lehetett, hogy megfullad. Ekkor buzgón imádkozott és az éppen akkor boldoggá avatott vértanúnak, a jezsuita Bobola Andrásnak a közbenjárását is kérte. Beteg torkát bekötötte a Boldog képmásával. Elaludt és mire felébredt, jobban lett. Ezért szerzeteséletében a

vértanú képét mindig magánál hordozta hálából és időnként megcsókolta. De megújított fogadalmáról megint megfeledkezett. Élt-halt a vadászatért. Egyszer egy kerítést ugrott át, megcsúszott és olyan szerencsétlenül esett, hogy orrcsontját betörte. S még hozzá a vállán lévő puska is elsült és a golyó a homlokát súrolta. Megdőbbsent, Isten ujját látta a dologban, de még most sem győzött benne az Úr szándéka. 1855-ben kolerajárvány dühöngött a városban s az első áldozatok között volt Mária nevű nővére, akit testvérei közül a legjobban szeretett. Éppen a templomban volt, mikor a hírt meghallotta, a keresztet vitte az úrnapi körmenetben. Megrendült és emésztő szomorúság borította el egész életét. „Olyanok vagyunk, mint a víz, mely elpárolog; az ember eltűnik, mint az árnyék, mint egy álomkép. Kevés ideje még, hogy nővérem szépsége teljes virágzásában, egészségének teljes erejében élt és most? ó, hiúságok hiúsága” — mondotta nem egyszer összetört lelke szomorúságában és most már apjának is bejelentette tervét. Az apa azonban csak ifjúi fellángolásnak tartotta ezt és hogy kiverje a fejéből, azt akarta, hogy még jobban szórakozzék, járjon színházba, társaságba és megismertette egy jó családból származó leánnyal is, azzal a céllal, hogy majd feleségül vegye. És Ferenc megint felejtetni kezdett.

Isten útjai azonban csodálatosak és meglepőek. A város székesegyházában őriztek egy régi Mária-képet. Nagyboldogasszony napján szokták óriási néptömeg jelenlétében megtartani a „kép ünnepét”. Az ünnep nyolcadán pedig körmenetben vitték körül és

ezen a körmeneten 1856-ban Ferenc is résztvett. Nagyon tisztelte a Boldogságos Szüzet és most is könnyes szemmel térdelt a néptömeg között. Mikor előtte elhaladt a kép és feltekintett rá, belseje csendjében hirtelen ezek a szavak ütötték meg a lelkét: „Ferenc, a világ nem a te számodra van; téged a szerzetesélet vár”. Ebben a pillanatban győzött lelkében a kegyelem. A templomnak egy homályos zugába húzódott és kisírta magából a feszültséget. Azután cselekedett. Atyjának csak akkor szólt, amikor már a felvétel a kezében volt. Henrik testvére a boldoggáavatáskor azt valotta, hogy ettől az időtől kezdve hegyesszögekkel kirakott bőr-vezeklőövet viselt.

Tudós és szentéletű jezsuitáktól és egy, a környéken élő szentéletű remetétől tanácsot kért hivatását illetően.

A passzionisták kongregációját Keresztes Szent Pál alapította (1694—1775-ig élt). Krisztus Urunk kínszenvedésének (passió) a tisztelete és hirdetése a céljuk és hivatásuk. — Kérdés, hogy miért éppen őket választotta szentünk? Talán azért, mert szigorú bűnbánó életet akart élni, talán az ösztönözhette, hogy két társa már tagja volt a rendnek, melyről nagy dicsérettel emlékeztek meg hozzátartozóiknak írt levelekben.

Atyja nagyon szomorkodott lépése miatt. Bár mélyen vallásos volt, ő is, mint minden gondos szülő, az e világi okosság útjain iparkodott gyermeke jövőjét biztosítani. Éppen otthon volt ebben az időben domínikánus fia, szentünk testvére, őt kérte meg, hogy

figyelmeztesse Ferencet gyenge szervezetére és tárja fel előtte, milyen szigorúak a szerzet szabályai. Ferenc azonban hajthatatlan maradt. Hiszen most már a győzelmes kegyelmet hordozta szívében. Végül is apja megadta beleegyezését, de még azt kérte, hogy zárándokoljon el testvérével Loretoha és egy ottani paprokonokkal beszéljék meg az ügyet.

1856 szeptember 5-én jelent meg utoljára iskolatársai között. Ekkor tartották a szokásos évi ünnepség keretében a jutalomkiosztást. Ferenc most is az elsők között volt. Elegánsan, választékosan öltözve jelent meg, selyemnyakkendővel, ragyogó melltűvel és biztos fellépésével, előadásával általános sikert aratott. Mikor külön-külön elbúcsúzott jóbarátaitól, azok nem sejtették, hogy e búcsú örökre szól. — Elbúcsúzott attól a lánytól is, akit szeretett: „Én már nem vagyok az, aki voltam, mást kell most már szeretnem...” — mondta.

Szeptember 7-én elindult hazulról dominikánus-szerzetes testvérével Loretoha. Útitársai közül, akikkel egész úton igen élénken, szellemesen társalgott, mint máskor is mindig, senki sem sejtette, hogy vájjon mi a célja. A szent helyen életgyónást végzett és megáldozott. Nem tudta szándékát megingatni a kanonok-nagybácsi, aki mikor meglátta gyöngö-testalkatú, elegánsan öltözött öccsét, először csak mosolygott elhatározásán. Nem tudták lebeszélni a további útjuk alatt meglátogatott rokonok sem és Morrovalleben a kapucinusok gvardiánja sem, aki ugyancsak rokonuk volt és akinél megszálltak. Kicsi, kedves falucska Morrovalle, itt volt a passzionisták noviciátusa.

Este a meggyőzött gvárdián-atyával és testvérével elment a kolostorukba.

Tizenegy napig posztuláns volt, várta a beöltözést a szerzetbe és szentgyakorlatot végzett. Szeptember 21-én, a Fájdalmas Szűz ünnepén vette fel a rend novíciusainak ruháját és kapta meg az ünnepről, keresztneve helyett, a Fájdalmas Szűzről nevezett Gábor szerzetes-nevet. A szertartás nagyon megható. A beöltözés végén egy keresztet tesznek a novícius vállára: „Vedd, kedves testvér, ezt a keresztet, emlékeztetőül Krisztus Urunk keresztjére; tagadd meg magadat, hogy övele együtt örvendhess az örök életnek”; töviskoszorút tesznek a fejére: „Fogadd ezt a töviskoszorút, emlékeztetésül arra, melyet a mi Urunk Jézus Krisztus viselt; alázd meg magadat Isten hatalmas keze alatt és iránta való szeretetből vedd alá magadat minden teremtménynek”; és égő gyertyát adnak a kezébe: „Fogadd, kedves testvér, Krisztus szövétnekét és halj meg a világnak, hogy övele élj és ő majd megvilágosít téged isteni világosságával”.

*

Ez volt a nagy választó az életében. Mostantól fogva teljessé született az Ige a lelkében, a szívében, az egész életében és az emberiség hőse lett. Ami eddig bizonytalanság, ingadozás, keresés volt benne, az most megtalált, átölelt és szeretett valóság lett, biztosság, a Lélekből megszületett új világ.

A szentek hősök, az akarat és a kegyelem erejében lett hősök, az élet hősei. Nagy emberek, éppen-

úgy, mint a szellem, a szív, a művészet, a tudomány kiemelkedő alakjai. Hiszen mindezekből van valami bennük is. De túl ezeken van az alázatosság égi távlataiban megszületett és az Isten szeretetében rendezett értékvilág, aminek a hordozója előtt, a különb, a több ember előtt szívesen meghajlunk, mint a nagy jellem előtt. Egyedül a Szentség az, ami térdrekenyszeríti az embert és egyedül ez után a hódolat után leszünk mi bensőleg is többek és egyedül ez után nem marad bennünk a megalázottság és kielégítetlenség érzése.

Mi azonban a nyárspolgári életézés és világfelfogás megszokott, a mindennapok vérebe beleszívódott légkörében élünk. Ennek legfőbb ismertetőjele a kényelem, a nyugalom, a zavartalanság biztosítása. Horizontja csak erre a földre van kifeszítve, bizonyos anyagiasság, egyformaság, szürkeség, valami mozdulatlan, zsíros csend jellemzi. Ijedelem és menekülés mindentől, ami több, mint az átlag; és értelmetlen visszahúzódás, lesajnálása annak, amihez hősiesség kell, ami kiemelkedő, bátor, ami nagyobb mértékekre született.

Pedig éppen ezt jelentik a szentek: a hősiességet, a nemmindennapit, az istenit a földön, a lendületet és bátorságot az életben, a kegyelem forradalmát a mindennapokban., Ezért szokatlan és furcsa sokszor nekünk, az, amit mondanak, amit tesznek. És tényleg: a mindennapi ember nem is követheti őket minden útkon. Hiszen erre kongenialitás kellene, ami nem mindenkinek adatott meg. De mindenkinek lehet tanulnia az életükből, mindenkit ösztönözhet és emel

a tudat, hogy nagy példa áll előtte, nemcsak hidegen, nemcsak messze, hanem a mindennapok egyszerűségében, kicsi tényeiben is közel, segítve, biztatóan, szeretetet sugározva, melegen, mindig emberien és mindig az Istent közvetítve.

Legalább próbáljuk őket megérteni. A szent élete nem saját felfogásunk megerősítésére szolgál. Nekünk kell hozzá alkalmazkodnunk, ha többek akarunk lenni. Csodálatos a világ felfogásának és az ő lelkében kialakult és újra megszületett evangéliumi szellemnek az ellentéte. Sokszor talán nem értjük. De boldogok vagyunk-e mi? Mert ő nagyon boldog volt ezzel az evangéliumi szellemmel. Hátha nekünk is ez hiányzik? Jó ezen néha elgondolkoznunk ...

A megtalált boldogság, az isteni igazság teljességében megtalált lélek előtt semmiség lesz minden, ami földi és csak az égitől kap örök értéket. A kegyelem ragyogó tisztaságában és világosságában megtisztult és kifinomult lelkiismeret múlt életére a megbánás szomorúságát teríti. Mert felvillant örök fénnel előtte, hogy esetleg mit kockáztatott volna! És mit veszített, míg nem egészen az Istennek szolgált. Pedig olyan élete volt, olyan ártatlan, hogy hányan, de hányan még azt is megirigyelhetnénk ...

Hányszor kiáltott fel sírva e szent: „ó, elfogultságom hiúsága! ó, vakságom! ó, köd, mely vezette életemet!”

Mikor vége volt a beöltözésnek, forró könnyekkel sírt hálát az Istennek a kegyelemért, majd övéire gondolt és levelet írt nekik. Leírja boldogságát, bocsánatot kér édesapjától azokért az engedtlenségekért

és más kellemetlenségekért, amiket okozott. Majd testvéreit inti a jóra. Ebből is, többi leveleiből is az övéiért való lelki aggodása cseng ki. A szent megszentelni akarja a világot, elsősorban azokat, akik vérszerint a legközelebbiek hozzá. Érezni az értük remegő akaratot, mely őket menteni, óvni akarja a rossztól. ... Kezdem belátni, hogy mennyire kell tisztelni az apák és feljebbvalók tanácsait...” „... Tegyétek mindig azt, amit apa mond nektek...” tanácsolja testvéreinek.

Egy alkalommal édesapjához intézett levelét így végzi: „Egy szerzetesnek, amennyire ez tőle függ, minden olyan összeköttetést meg kell szüntetnie családjával, mely nem okvetlenül szükséges”. Ezt akkor írja, amikor apja megkérdezi, hogy miért nem ír többet. De tévedne az, aki ebből azt látná, hogy szeretete irántuk csökkent. Nem. Csak megtisztult és magasabb-szempontú lett. És csak akkor írt, amikor a szabályok megengedték. Akkor is sokszor parancsra. Hiszen ő is tudta, hogy leginkább a pap- és szerzetes-fiú és leány marad meg a családnak. „Ne gondoljátok, mint egyesek igazságtalanul hiszik, hogy egy fiú, miután szerzetes lett, elfelejti az apa iránti vonzalmat és azt, amit a szülők érte tettek és szenvedtek. Hiszen ezek a tettek tökéletesítik az irántuk érzett szeretetet és mindig emlékeztetnek az ő jótéteményeikre.”

Nagyon szerette övéit, elsősorban apját. Ez érthető, hiszen édesanyja korán meghalt, apja nevelte. Különösen a nagy ünnepeket használja fel, hogy szíve szeretetét levelekben hazaküldje. De mindig lelkiekről ír. Hiszen még azt sem szerette, ha világi ügyekről-

dolgokról beszéltek előtte, nemhogy ő beszélt volna. „Mit akarunk mi azokkal a dolgokkal, amikről lemondottunk? Hagyjuk, hogy a halottak temessék el halottaikat.”

Egy karácsonyra üzeni haza: „Szeretett atyám, testvéreim és mindenki a házban, Jézus szülessék meg a ti szívetekben, Mária az imádságaival tartsa meg őt abban örökké és Szent József, a szent angyalok és pásztorok legyenek a ti társaságtok és járjanak közben értetek”.

Egy pünkösdre pedig: „Az örökkévaló Szentlélek szálljon Apámra és testvéreimre e napon és hozza el számukra az igazság szellemét, a vigasztalódás és béke szellemét, az örök jólét zálogát”.

Barátainak, ismerőseinek is ír ugyanekkor. Bocsnátot kér az egykori rossz példáért, óvja őket is a rossz pajtásoktól, a mulatságoktól, a színházról és a rossz könyvektől. Egyik iskolatársát így figyelmezteti: „Menekülj, az Isten szerelmére, menekülj a rossz társaktól ... nem tudom, hogy elegendő lesz-e ebben a szent szerzetben egy egész életet leélnem, hogy ezalatt bűneimért vezekeljek? ...”

Pedig társai egyöntetűen bizonyítják, hogy sohasem adott alkalmat a legkisebb kellemetlenségre sem nekik. De nagyon gyöngéd, túlfinomult volt már a lelkiismerete.

Volt-e békesség és öröm abban, megtalálta-e a nyugalmat az, aki ugyanennek a barátjának ezeket írja: „Mondd meg nekem, élvezhettem volna-e én több szórakozást és mulatságot, mint amennyiben részem volt a világi életben? És most, mit találok bennük?

Neked meggyónhatom: semmi mást, mint keserűséget, félelmet és bánatot.”? És aki olyan sokszor, keserűen kiáltott fel a világ dolgai felett: „ó, hiúság, örülség, ó, vakság, ó, köd! Ki fogja azok szerencsétlenségét eléggé megsajnálni, akik benne elvesztek.”? ...

Ezt eldönteni legilletékesebb ő maga.

Egy hónappal beöltözése után atyjának írt levelében ezeket mondja: „A megelégedés és öröm, amit e szent falak között érzek, szinte leírhatatlan”. Vagy egy másik levelében: „Életem folytonos öröm; a napok, sőt a hónapok szinte röpködnek”. Egy másik helyen: „Az életem, mint passzionistáé, édes élet, békés élet, elégedett élet”. A napi elfoglaltságról és a vallásos gyakorlatokról pedig így emlékezik meg: „Mennyivel édesebb, az imádság órájában, ájtatoskodni, zárt ajtók mögött, mint színházban, kivilágított termekben, mulatozások között lenni, mert ezek nem tudják sohasem a szívünket kielégíteni. Mennyivel édesebb, egyedül négy lépést tenni, egy szerzet területén, azzal a gondolattal, hogy Szűz Mária a mi szívünk igaz szeretete, mint a legvidámabb séták a világban, melyek mindig valami nagy űrt hagynak maguk után.” „Nem cserélnék el egy negyedórát, melyet a mi vigasztalónk, a Szentséges Szűz előtt töltöttem, egy évvel, vagy amennyit csak akarsz, a világ látványosságai vagy szórakozásai között.”

Szerzetét nagyon szerette. A szabályokat pontosan és hűségesen megtartotta. Norbert atya, a vezetője, azt írja róla apjának: „Nem volt egyszer sem alkalmam meginteni őt; sőt, ajánlatosnak tartottam őt mindig őrizni, mert másként még egészségére káros

dolgokat is elkövetett volna”. S egy másik levélben: „Gábor testvér jól van, megelégedett és víg”. Egy tanú ezeket vallotta róla többek között: „A néma falak, a csendes cellák, a klostrom kövei a legédesebb hangokat adták az ő számára. A jóság vonzalmait fejlesztették benne. Szívében a békével nyugodtan aludt, Istenben nyugodott.” P. Norbert még ezeket jegyzi meg róla: „A teljes odaadásban sohasem volt fáradt és nem ismert nehézséget, sem akadályt... Mindig hitt a hűségben, a buzgóságban, a szorgalomban és mindig azzal a nagylelkűséggel dolgozott, amivel csak azok bírnak, akik ily Fenséget szolgálnak... Természete igen élénk, kellemes, behízelgő, vidám, s e mellett hátrózott és nemes volt... Munkálkodása még a lélek szárazsága és elhagyatottsága idejében is mindig bizonyos lendületet és igyekvést mutatott.. « Nagyon érzékenylelkű volt és szíve szeretettel teli... Előzékeny és nemes... gyorszavú, könnyed és kellemes ... nyelve megoldott és élénk, hangja behízelgő.”

Rendkívül ragaszkodott szerzetesruhájához. Sokszor megcsókolta. Ez túlcsonduló lelkének gyöngéden emberi megnyilatkozása volt, mint minden külsőség, amit csali azok nem tudnak megérteni, akik nem ismerik az emberi természetet és nem tudják, hogy az öröm szeret kiáradni, szereti kikiáltani a maga boldogságát a világnak és megbecsüli mindazt, bármily egyszerű, külsőséges és gyarló legyen is esetleg, megbecsüli a gazdagság tékozlásával, ami őt ehhez az állapothoz segítette.

S mindezt olyan feltűnés nélkül, olyan természetesen és egyszerűen tette, olyan kedvesen és szelíden,

hogy mindenki szerette, egyéniségével szinte hívta magához a társait, az embereket, és boldog volt az, aki vele lehetett, aki vele elbeszélgethetett. Pedig mindez nem ment simán az ő életében sem. Szörnyű kísértései voltak, melyek el akarták téríteni a jó útról, el akarták venni a hitét, és kétséget, kétségbeesést akartak adni helyette. De ő mindig erősebb volt, soha le nem győzték, sem ezek, sem a múlt életnek szomorúan visszajáró emlékei. Feljegyezték róla, hogy hite és bizalma soha meg nem ingott abban, hogy üdvössége biztosítva van és azok is, akik féltek és ebben a biztosságában kevélységet láttak, mind kénytelenek voltak belátni és elismerni megfigyelésük és próbáik után, hogy sohasem önmagában bízott, hanem az Úr Jézus érdemedben, a Segítő Szűzanya közbenjárásában, az isteni irgalmasságban.

Közeledett a noviciátus, a próbaév vége.

Húsz nappal a fogadalom előtt írja apjának: „Ha én, szeretett Atyám, nem láthatom, ne szomorodjék, lelki szemeimmel mégis látni fogom a legméltóságosabb Szentség előtt és Jézus és Mária fájdalomában”.

Végre elérkezett, egy esztendő leteltével, a várva-várt nap, 1857 szeptember 23-a, amikor társaival együtt letehetette a fogadalmat. Este az egész szerzetes-család bement a templomba és buzdító beszéd után egy diakon fölolvasta az Üdvözítő kínszenvedését, mi alatt a harangok zúgtak, jelezve a fogadalomtevők

misztikus halálát. Mikor a felolvasó e szavakhoz ért: „És lehajtván fejét, kiadá lelkét”, a három ifjú egymásután a pap elé térdelt és kezüket a kezébe téve, elmondották a fogadalom szövegét. A szegénység, tisztaság és engedelmesség mellett ők még azt is ígérték, hogy az Úr kínszenvedése iránt a hívek lelkében a tiszteletet minden erejükkel előmozdítani töreksenek. Ezután a pap a szívük fölé tűzte a kínszenvedés jelvényét, egy fából készült Szívet s jobb vállukra keresztet, fejükre pedig töviskoszorút helyezett.

Gábor arca a fogadalomtétel alatt szinte égett és egész lénye földi szeráfhoz hasonlított.

Egy ideig még Morrovallé-ban hagyták előljárói, hogy példa legyen a novíciusok előtt. 1858 júliusában Pievetorinába küldték, ahol egy évig filozófiát tanul. 1859 július havában pedig az egész növendékséggel együtt a rendnek újonnan alapított tanulmányházába ment, az Abruzzokba, Isola del Gran Sasso-ba. Itt a teológiát nagy kedvvel és éppen olyan kitűnő eredménnyel tanulta, mint eddigi tanulmányait és itt is maradt hét évig, 1862 február 27-ig, halála napjáig. Nem egyszer hangoztatta mind maga, mind pedig társai előtt, hogy „Isten szolgáját, Szent Pál utasítása szerint, sokoldalúan kell kiképezni. Nem lehet Isten szöllőjében eredményesen dolgozni, ha előbb nem szerzett jó kiképzést valaki, mind a tudományokban, mind az életszentségben.”

Előljárói nagyon meg voltak vele elégedve és már felszentelésére gondoltak. 1861 május 25-én kapta meg a hajkoronát, azután a kisebb rendeket. Ebben az időben azonban erős forradalmi mozgalmak indultak

meg a nápolyi tartományban, úgyhogy a püspök a papszentelést elhalasztotta békésebb időkre. Így nem szentelték fel őt sem.

Élete külsőleg alig különbözött a többiekétől. Nem kereste a feltűnést, megvolt az a keresztény bölcsesség benne, hogy nem tett különbséget a kis és a nagy dolgok között, a fontos és a kevésbé fontosak között. Mindent egy szempontból nézett csak: hogy Istent szolgálja-e velük? Egyik társa megkérdezte tőle egyszer, mit tenne, ha ebben a pillanatban értesítenék, hogy meg kell halnia? Ezt felelte: „Folytatnám azt a munkát, ami éppen a kezemben van”. És ha ilyen értesítés akkor jönne, amikor eszik vagy fekszik: „Folytatnám az evést vagy a pihenést, mert ez a kötelességem.” És nem lehet, akár étkezve és fekvé is, a szívünkben jót cselekedni és jó halálra előkészülni? „Nem, nem, a mi tökéletességünk nem abból áll, hogy rendkívüli vagy nagy dolgokat műveljünk, hanem hogy szabályainkat és mindazt, amit hivatásunk megkíván, jól megtartsuk. Mert cselekedeteink értéke mindig a lélek szándékaitól függ és a módtól, ahogyan azokat végezzük. Az Isten nem azt nézi, hogy sokat, vagy keveset teszünk-e, hanem azt, hogy szeretettel és szívvel cselekedtünk-e.”

Mikor apja panaszkodott és értesítette, hogy öreg már és nyugalomba akar vonulni, így ír neki: „Ez nem az az idő, amikor nyughatunk, ez az élet a szenvedés ideje. Akkor jön majd a nyugalom, ha Istennek tetszik az ő kegyességében bennünket magához szólítani. Most építik a házat, amelyben nem harminc, negyven, száz évig fogunk lakni, hanem mindig, ameddig Isten

uralkodni fog, vagyis örökké. És ahogyan azt most mi építjük, olyannak fogjuk találni is.”

Még fiatal novícius volt, mikor egy rokona halála alkalmából a részvét-levelében ezeket írta: „Át akarunk-e suhanni e szomorúságok fölött, a nélkül, hogy belőlük gyógyító és hasznos előnyöket kapnánk? Ó, nem. Bizonyos, hogy az ember lázongó, de azért nem szabad ilyen lelkiületben megmaradnunk és engednünk, hogy túlfejlődjön ez rajtunk.”

P. Norbert mondja róla, hogy erénye mindig természetes, szabad és élénk volt, nem pedig kínos, aggodó és tépelődő.

Nagyon szerette olvasni a Szentírást; mindig hajadonfővel, akárhányszor térdenállva. Az Isten és ügye iránt nagy buzgóság emésztette. Ujjongott, ha hitetlenek, vagy bűnösök, megtéréséről hallott., Hallgatag volt, minden vidámsága mellett is, mint minden mély lélek, de ha mennyei dolgok kerültek jelenlétében szóba, csakúgy áradt szívéből a lelkesültség. Pusztta látása is több hivatást szerzett, mert úgy gondolták, hogy boldognak kell annak lennie, aki ilyen vidám. Azok az idegenek, akik a kolostorban szentgyakorlatot tartottak, nem akartak addig elmenni, míg a szeretetreméltó Gábor testvérrel nem beszéltek.

Mindent Isten kezéből vett el és így béke lakozott szívében. Megígérte a Boldogságos Szűznek, hogy senkit sem ítél meg. ő iránta a legnagyobb szeretettel volt mindig. Sokszor elénkdöbben mélységes hite és szeretete, különösen a Fájdalmak Anyja iránt. A Szűz Mária szobrát, karjaiban a meghalt Krisztussal, családjukban őrizték. Ő gondoskodott mindig, hogy le-

gyen előtte virág, ő gyűjtotta meg előtte a mécesest és imádságait szerette előtte végezni.

Már világi korában több Mária-társulat tagja volt. Este, a családjával együtt ő is térdelve imádkozta el az olvasót. Szerzetes korában Liguri Szent Alfonz „Mária dicsősége” című könyvét igen szerette, többször elolvasta, még haláloságyán is olvastatott fel belőle. A szentatyáknak a Boldogságos Szüzre vonatkozó szép gondolatait leírta és a keblén hordozta. Atyjához és testvéreihez írt leveleiben sokszor buzdít a Szűz tiszteletére; és másokat is, mindenkit, nagy szeretetreméltósággal, kedvesen és meggyőző erővel akart rávenni erre a nemes szeretetre és kultuszra, ami érzékeny és gyöngéd lelkének érthető kivirágzása volt. Ígéretet tett, hogy semmit sem tagad meg, ha az ő nevében kéri tőle, azt meg tudja tenni. Betegágyán már nem tudott enni. A betegápoló-testvérnek csak azt kellett mondania: „No, egy kicsit a Madonna iránti szeretetből”. Mosolygott és készségesen próbált engedelmeskedni. A gyümölcsöt nagyon szerette. De mikor először került az asztalra, hogy áldozatot hozzon, nem evett belőle. Naponta elimádkozta a fájdalmas olvasót és kedves imádsága volt a „Stabat mater dolerosa”, himnusz. A mezőn szedett virágot a szobra elé és az oltárára, maga is termesztett a „Madonna kiskertjében”, ahogyan a kert egy részét nevezte. Mikor kiment szobájából, vagy visszajött, mindig egy Üdvözlégy Máriát mondott el és óraütéskor is e szavakkal köszöntötte: „Üdvözlégy Mária”.

Így ír róla apjának: „Mária nagyon szeret bennünket. Az összes anyák szeretete gyermekeik iránt,

minden jegyesnek egymás iránti szeretete, az összes szentek és angyalok alázatossága nem éri el azt a szeretetet, amit Mária egyetlen emberi lélek iránt érez;”. Mihály bátyjának ez írja: „ő sohasem hagyja magát a szeretetben legyőzni”. Paptestvérének pedig: „Az utolsó ítélet szörnyű napján, amíg a világ vak rajongói bolond szerelmeiket fogják siratni, mi a Miasszonyunk köpenye alatt biztonságban örülni fogunk”. Testvérének így köszöni meg a képeit: „Köszönöm a fájdalmas Szűz Máriáról küldött képeket. Isten és Mária fizesse Neked azokat azzal vissza, hogy képeiket véssék szívedbe és így a szíved csak övéké legyen és nem másoké!

Minden lélek bizonyos adottságokkal születik. Ráhangolt egyes erényekre. Nem kivételek ebben a szentek sem. Igaz, az erények csodálatos összhangja van meg bennük, de azért egy-kettő ki szokott válni a lelkükben, jobban kiteljesednek, dédelgetettebbek a többiekénél és egész önkénytelenül nagyobb melegség, nagyobb ragaszkodás érinti meg szívünket, ha a szent karakterisztikus erénye nyilatkozik meg. Akár szavakban, akár magatartásban, akár tettekben. Hiszen tettekbe indul minden erény, mely egyúttal a legnagyobb erőt is jelenti. Az egyik szomjas lélekkel ég az igazságért; a másik szelíd és gyöngéd, a harmadik könnyőreletes és irgalmas; a negyedik csodálatosan nagy a szenvedésben, egyik a belső apostolságban, az imádságban, a másik a fáradhatatlan külső tevékenységben hatalmas. Olyan színes és gazdag ezekben az erényekben a szentek országa, mint amilyen színes és gazdag az emberi élet.

Az emberi természet sajátsága, hogy egyesek iránt önkénytelenül is rokonszenvet érzünk, mások iránt bizonyos idegenkedést. Ha szentünk ezt észrevette magában, kereste az alkalmat, hogy az illetőnek valami szolgálatot tehessen. Ha azt hitte, hogy valamelyik társát megbántotta, rögtön térdenállva kért tőle bocsánatot. S utána éppolyan kedélyesen, természetesen és kedvesen folyt tovább minden, mint azelőtt.

Kiválik nagy szeretete a szenvedők, a szegények iránt. Ha szegénnyel találkozott és nem volt semmije sem, legalább jószót adott neki és imádkozott érte. Mikor egyik inséges esztendőben az előljáró megengedte, hogy a növendékek egyik tál ételüket odaadhassák a szegényeknek, Gábor mindig a jobbikat adta oda.

Megvetette a gazdagságot. Sokszor könnyes lett az örömtől a szeme, hogy ilyen nagy szegénységet gyakorló szerzetben élhet. Celláját át-átvizsgálta, hogy nincs-e benne fölösleges. Mindennel a legnagyobb kímélettel bánt, valóságos áhitattal. Ruháját maga javította, összeszedte az elszórt papiros-darabokat és mély lelki dolgokat írt rájuk. Magának mindenben a legrosszabbat tartotta meg. Étkezésnél vigyázni kellett rá, hogy legalább a szükségeset vegye magához. Sohasem panaszkodott az ételek minőségéről, mennyiségéről. De másokkal szemben annál bőkezűbb tudott és akart mindig lenni.

Apjának többször írt levelet, melyekben a szegények iránt igyekezett a szívét meglágyítani, segítőkészségét ébrentartani: „Halála órájában az lesz a legnagyobb vigasza, ha egy szegényt sem bocsátott

el segély nélkül. Ez a gondolat majd lelkét segíti és Isten szigorú ítélőszéke előtt védeni fogja... A szegények iránti irgalmasságot viszonttalálja majd Isten irgalmasságában”, írja neki. Mennyivel más volna a világnak éppen ma ezen a téren olyan kínlódó arca, ha mindenki így gondolkodnék és ilyen lelkülettel érezne a szegények iránt.

Igyekezett a megholtaknak minél több bűcsút szerezni. „Az a szeretet, mely szereti a megszorításokat, nem igazi szeretet”, szokta volt mondani.

Természetes, hogy minden jóság és minden szeretet az életében, minden áldozatvállalás és minden szenvedés, lemondás az örök, mindenható Isten szeretetéből és imádásából lett és táplálkozott. Szinte mérhetetlen volt áhítata az Üdvözítő iránt. Elmélkedéseit a feszület előtt végezte, tüzes volt a szeretete az Oltáriszentség iránt, gyakran beszélt róla társainak, olyan megindítóan, hogy könnyekre fakasztotta őket is. A szentmisén úgy volt jelen, mintha a Kálvárián lenne s minden szabadidejét a Felfeszítettről való elmélkedéssel és az Oltáriszentség előtt töltötte. Szerette a Szívet, mely magábaöleli az egész világot, mely szeretetet önt a fáradt emberi lelkekbe, és talán azért volt olyan nagy hatása mindenkire, mert az Üdvözítő maga ígérte meg a kegyelmet, hogy akik a szívét tisztelik, még a legmegátalkodottabb emberekre is hatással tudnak lenni.

Volt breviáriumában egy kép, mely a Keresztfeszítettet ábrázolta, lábánál a Fájdalmas Anyával. Ezt a képet nagyon szerette, gyakran megcsókolta. Lefekvéskor nyaka körül fonta olvasóját és feszületet

szokott mellére tenni, majd az Úr Jézusra gondolt, amint a Kálvária hegyén függ a kereszten. Mikor tanult, előtte, sokszor meg a kezében volt a feszület. Ilyen apró figyelmelekben, szimbólumokban nyilatkozott meg külsőleg is a szeretete.

Cselekedeteiben mindig a legtisztább szándékot igyekezett felkelteni. „Mindent Istenért akarok tenni és semmit emberi tekintetből vagy a magam érdekéért vagy tetszéséért. Semmit sem mulasztok el, amiről felismerem, hogy Isten akarata szerint volna.” És hiába tette próbára a Gonosz, hiába sugallt neki ellenkező gondolatokat, szörnyű, istenellenes káromkodásokat; bár nagyon szenvedett ilyenkor, lelkiismeretének békéjét, biztonságát soha, még csak egy pillanatra sem veszítette el.

Elmélkedés alatt olyan volt, mint egy szobor; annyira más világban élt, annyira összeszedetten és elmerülten tudott imádkozni, mintha minden külső, evilági, teljesen megszűnt volna számára.

Alázatos volt, önmagát sohasem kereste. Bizalmát mindig Istenbe vetette és tőle várta erejét. Sohasem mondott olyasmit, ami saját személyét kiemelte volna, a megaláztatást mindig örömmel vállalta. Sohasem mentegette magát, mindenkit különbnek tartott önmagánál s amit fogyatkozásnak gondolt magában, azt nyilvánosságra hozta, hogy mások lenézzék.

A tisztaság erényét sértetlenül hozta a kolostorba és aggodalmasan őrizte itt is. Tudta, hogy ennek legfontosabb eszköze az önmehtagadás, azért apró dolgokban, ahol feltűnés nélkül tehetete, — ételben, italban, ülésben, térdelésben, a tekintet megfékezésé-

ben — állandóan gyakorolta. Sokszor kért engedélyt vezeklőöv viselésére is, de ezt előljárói nem engedték meg. Őt nem buzdítani kellett a buzgóságra, hanem állandóan fékezni a lemondásban, az önmegtagadásban, hogy a buzgóság lángja el ne égesse.

*

De a törékeny test így sem bírta sokáig el a hatalmas lelket. A szigorú szabályok, a sok önmegtagadás elemésztették az amúgyis gyenge szervezetet. Eleinte nem lehetett ezt észrevenni, ő is sokáig titkolta, hogy e miatt fel ne mentsék a szabályok alól. Huszonharmadik évében azonban kitört a baj, az orvosok tüdővéaszt állapítottak meg. Gábor lelkében azonban nem szomorúság volt, hanem zengett az öröm, hogy meghalhat és egész élete törekvése az örökkévalóságban teljesség lehet. Félt gyógyulást kérni Istentől, inkább akarta a halálból megszülető életet.

1862 február közepe táján le kellett feküdnie. Áhítattal megáldozott, felvette a haldoklók szentségét; még most is vádolta magát hibáiért és bocsánatot kért a testvérektől. Majd ismételten kérte gyónatóját, hogy az asztalfiókban lévő könyvecskéjét, amelybe a Boldogságos Szűz révén kapott kegyelmekeket jegyezte fel — hogy a kísértő fel ne használja ellene hiúsága felkeltésére — vegye magához és senkinek ne adja oda olvasni és maga se olvassa el. Csak akkor nyugodott meg, mikor az ígéretet erre megkapta.

A nehéz szerzetesruha kínozta, de csak az utolsó

két napon vált meg tőle, akkor is fájdalmasan, könnyezve csókolgatta, mert benne szeretett volna meghalni is. Kezében feszületet tartott, ezt is többször megcsókolta, majd szívére szorította. Mindig imádkozott és még most is mindig derült, jókedvű, sőt tréfás volt, valósággal lebilincselte kedvességével rendtársait.

Február 26-án még egyszer meglátogatták szerzetestársai. Mikor eltávoztak, gyóntatója is visszavonult az egyik szomszédos terembe. Egyszer csak hörgést hallott. Erre visszasietett a beteghez. Nem sokára hangosan ezeket a szavakat mondja a haldokló: *Vulnera tua merita mea.* (A Te sebeid az én érde-meim.) Másodszor és harmadszor még erősebben. Oda ment hozzá és megkérdezte, hogy talán kísértése van? „Igen, — válaszolt szomorúan — az elbizakodottságra.” Majd megnyugodott. Félrebeszél, de maga is észrevette ezt, felriadt és mosolyogva említette meg. Azután ismét új kísértés gyötörte: mintha nők jöttek volna a szobájába. Lelkiatyja meghintette őt is és a szobát is szenteltvízzel. Ekkor eltűnt a káprázat. Majd újramezdődött, de ekkor a Szűzanya segítségét kérte és végleg győzedelmeskedett. 27-én kora reggel ismét kérte a feloldozást és a Fájdalmas Szűz képét, azt, amit úgy szeretett. Mikor megkapta, nagyon megörült, megcsókolta és szívére szorította, olyan bensőséggel, hogy a körülállók könnyeztek. Azután buzgón imádkozott és lélekzete egyre nehezebb lett. A lélekharang hangjára egyszerre kiderült az arca, szemei felpattantak és olyan lelkesedve nézett egy pontra, mintha csodálatos látomása lenne. Majd mélyet sóhaj-

tott és ebben a sóhajban elsuhant tiszta lelke is a végtelen Istenhez.

1862 február 27-én halt meg, életének 24-ik évében. Sírjánál nagy csodák történtek, megrázó gyógyulások, és olyan nagy számmal, hogy a boldoggáavatási dekrétum azt mondja: „Megújulni láttuk azokat a csodákat, melyek az ifjú Egyház keletkezését dicsőítették meg.”

1908 május 31-én avatták boldoggá; 1920 május 13-án pedig XV. Benedek pápa szentté avatta. Emlékünnepé április 27-én van.

Az élet titka, — vallja és éli a mindennapi ember — a siker, az aktivitás, a lendület. Az élet titka a szív és a lélek, az Isten és az örökkévalóság, éli boldogan a szent. Mit ér a tett, ha gyöngé, ha beteg, ha helytelen, ha bűnös szándék hordozza, ha mint sötét kín, nyugtalanság és zavar, kiégettség és céltalanság kíséri el önmagadba? Vagy kell-e nagyobb aktivitás, mint megszerezni a belülvalók országának békéjét, kell-e nagyobb aktivitás, mint a szándékok kiművelt és kinevelt tisztaságában és tökéletességében ölelni magunkba a végtelenséget? Szegény az élet, ha pusztán földi mértékkel mérhető, még ha legnagyobb is itt ez a mérték, de gazdag, el nem fogyó, ha nem az idő határolja, hanem az Isten kedve és akarata, mely örök, végtelen és mindenható.

Az imádság a Szentlélek viharos zúgása e fáradt világ felett. Egy szent élete az imádság élete, az élet imádsága e földön. Egy imádságos élet a titkok és csodák folyton-buzgó kútja, amiből az emberélet gyenge-

sége, elesettsége és kétségbeesettsége folyton erőt, folyton frisseséget, folyton egészséget, feledést és békességet, újrakezdést és merészséget meríthet.

Ki tudná megmondani, hol születik meg egy-egy szó, mely simogatóan és gyógyítóan nyúl a sebzett emberi szívhez, hol születik meg egy-egy gondolat és elhatározás, mely enyhülést hoz és életfordulatot munkál, hol születik meg egy-egy cselekedet, mely jóságot szór szét a világban és békét épít a békétlenségben? Mindez létrejött az Isten kegyelméből, mert valahol valaki imádkozott értünk. Csendesen és elvonulva élve, külső ítéletek szerint elveszve a világ rohamos, robajló életére, de megszületve rá mégis áldásként és erőnként az Isten hatalmából, a belső ítéletek, az igazi továbbvivő erők, a Gondviselés rendje szerint. Akinek horizontja a holnappal lezárul, annak a szeme gyenge az égi fényekhez, értetlenség és gög a tudása az élet magasabb és több elhivatottságához és céljához. Csakis a szív és lélek alázatos kitérülése, kitágulása, áhítatos nyugtalansága és imádkozása adja meg a bölcseséget az örök távlatokhoz és boldog csak az az ember lesz, aki ezekért indul el.

Egybefoglalni, egybeölelni ezt a világot mindenben az égivel, ez volt Szent Gábor törekvése, ez volt életének a diadala is. Sok életnézet küzd egyszerre, igazság vagy hamisság ruhájában, ezen a világon és ha talán látszólag, pillanatnyilag más győz is, de a legnagyobb és legjobb értékrostan, az időn keresztül csak egy marad meg: a krisztusi.

Idegesek vagyunk. Fáj az élet szenvedő arca, mert

a jó a lelkünkbe el van vetve. Ezért fáj a fájdalom. Mindig így volt, így is lesz az e világi élet, amit alakítani legjobban a példa, a tett ragadó erejével lehet.

A fejlődés mindig új, meg új problémákat vet fel, de a lélek egy, az emberi természet mindig ugyanaz marad, az örök elvek is, ha új korokban s új arccal is, de mindig ugyanazok lesznek.

Szent Gábor élete is legyőzte az időt. Azt mondja róla a szenttéavatási okmány, hogy „nem az előrelátó isteni Gondviselés tervei nélkül történt, hogy éppen ezekben a forrongó időkben, amikor az emberek a szenvedély veszélyeinek adták át magukat, amikor göggel és gyűlölettel táplálkoznak és úgy látszik, hogy semmi mással nem törődnek, mint saját kicsi ügyeikkel”, történhetett meg kanonizációja. Mert „ő nem a vagyont, nem a hatalmat, nem a szenvedélyeket hajhászta, hanem egyedül az Istent, hozzá menekült és őt szerette egész lelkével. Mégis, ki a bölcsebb, ki a nevesebb, ki a gazdagabb önála?” Hiszen az Isten szétszórta a szívük terveiben kevélykedőket, hatalmasokat levetett a trónusról és kicsinyeket felemelt. (Lukács, I. 51—52.)...

„... Nem tűnik ki Szent Gábor élete az Istennek feltűnő karizmáival. Csendben folyt az le és az emberi szemnek semmit sem nyújt, ami a dolgok megszokott rendjén túlemelkednék. Bizonyára azt akarta az Isten kinyilvánítani, — mondja a szenttéavatási okmány — hogy minden hívő elérheti a keresztény tökéletességet, csak szentül éljen és maradjon meg mindig az Úr törvényeinek útján.”

Az összefolyó időben néha úgy villan bele a lel-

künkbe, hogy tegnap történtek meg dolgok, amik pedig már régen voltak. Ilyenkor valami döbbenetes és elszédítő egyszerűségben marad meg minden a szív mélyén. Ilyen örök pillanat e szent élete és példája is nekünk...